

LAKIALOITE 106/2003 vp

Laki lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan lapsilisien määrän korottamista 10 eurolla kuukaudessa jokaisesta

lapsesta. Yksinhuoltajalisää ehdotetaan lisäksi korotettavaksi kolmella eurolla kuukaudessa.

PERUSTELUT

Lapsella on ehdoton oikeus taloudelliseen perusturvaan. Suomalainen yhteiskunta on tunnustanut tämän oikeuden maksamalla jokaiselle lapselle lapsilisän jo yli 50 vuoden ajan. Yleisen lapsilisäjärjestelmän luominen sodan jälkeisinä taloudellisesti vaikeina vuosina oli yhteiskunnallisesti suuri selvään arvovalintaan perustuva ponnistus.

Lapsilisät ovat suomalaisten lapsiperheitten toimeentulon merkittävä perusta. Lapsilisän tarkoitus on korvata lapsista aiheutuvia kuluja. Samalla ne toimivat lapsiperheiden ja lapsettomien talouksien välisen toimeentuloeron tasajajina. Lapsilisiin kohdistuvien leikkausten johdosta niiden reaaliarvo on pudonnut noin 18 % kahdeksan vuoden sisällä. Ensimmäisestä lapsesta maksettava lapsilisä oli 570 markkaa vuoden 1995 alussa. Jotta lapsilisä olisi noussut yhtä paljon kuin yleinen hintakehitys, sen pitäisi nyt olla noin 625 markkaa eli noin 105 euroa. Lapsilisien ostovoiman heikkeneminen näkyy erityisesti monilapsisten perheiden kohdalla, joiden lapsilisien määrää leikkaukset ja ostovoiman alennus ovat syöneet eniten. Tämä selittää osit-

tain lapsiperheiden toimeentulovaikeuksia ja köyhyyttä.

Lapsilisän nouseva porrastus lapsilukumäärän mukaan asettaa kaikki lapset perhekoosta riippumatta tasavertaiseen asemaan. Useissa Euroopan maissa porrastus on jopa jyrkempi. Mitä useampia lapsia perheessä on, sitä vähemmän vanhempien muista tuloista jää yhtä lasta kohti jaettavaa. Pääministeri Vanhasen hallitus on sitoutunut malliin, jossa aiotaan edelleen purkaa lapsilukumäärän mukaista lapsilisäporrastusta. Porrastusta loivennettiin Lipposen I hallituksen suorittaman lapsilisäleikkauksen yhteydessä, minkä seurauksena toimeentulo-ongelmat kasautuvat yhä vahvemmin monilapsisiin perheisiin. Hallituksen esittämä korotus ensimmäisen lapsen lapsilisään tulee turvaamaan ainoastaan yksilapsisten perheiden lapsilisän reaaliarvon; useampilapsisissa perheissä reaaliarvo tulee putoamaan melko alhaisellakin inflaatiotasolla.

Lapsilisää saavia perheitä arvioidaan olevan vuonna 2003 noin 571 200. Väestöliiton uuden perhebarometrin mukaan lapsiperheet olisivat halukkaita saamaan nykyistä useampia lapsia,

jos yhteiskunta tulisi aikaisempaa enemmän vastaan perheiden taloudellisen epävarmuuden poistamiseksi. Lapsilisät ovat merkittävä lapsiperheiden ja lapsettomien perheiden välisten elinkustannusten tasaaja. Lapsilisätyöryhmän selvityksen mukaan kaikkein huonoimmassa taloudellisessa asemassa ovat monilapsiset perheet. Työryhmän muistiossa todetaan: "Lapsilisä ei kata lapsen vähimmäiskulutuksesta aiheutuvia menoja, jolloin perheelle syntyy tarvetta lapsen kulutuksen kattamiseen perheen muiden tulojen kautta. Lisäkatteen tarve on sitä suurempi, mitä useampia lapsia perheessä on. Tämän

vuoksi lapsilisän kohdentaminen useampilapsiselle perheelle suhteellisesti suurempana on perusteltua".

Lapsilisä vaikuttaa perheen arkeen konkreettisella tavalla, ja siksi lapsilisän ostovoima tulisi palauttaa leikkauksia edeltävälle tasolle. Tämä aloite on osa kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettia.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä elokuuta 1992 annetun lapsilisälain (796/1992) 7 §:n 1, 3 ja 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 530/2001, seuraavasti:

7 §

Lapsilisän määrä

Lapsilisä on lasta kohden 100 euroa kalenterikuukaudessa.

Yksinhuoltajan lapsesta lapsilisä maksetaan korotettuna 36,60 eurolla kalenterikuukaudessa. Yksinhuoltajalla tässä laissa tarkoitetaan lapsilisän nostamiseen oikeutettua henkilöä, joka ei lapsilisän maksukuukauden alkaessa ole avioliitossa tai joka ennen maksukuukauden alkua on muuttanut puolisostaan erilleen yhteiselämän lopettamiseksi. Yksinhuoltajana ei kuitenkaan pi-

detä henkilöä, joka avioliittoa solmimatta jatkuvasti elää yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa toisen henkilön kanssa.

Jos lapsi on 11 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla laitos- tai perhehoidossa ja lapsilisä maksetaan kunnalle taikka jos lapsilisä 12 §:n 1 momentin nojalla maksetaan lapselle itselleen, lapsilisä on 100 euroa kalenterikuukaudessa. Yksinhuoltajan lapsesta lapsilisä kuitenkin maksetaan korotettuna 36,60 eurolla kalenterikuukaudessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 2003.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2003

Kari Kärkkäinen /kd
Toimi Kankaanniemi /kd
Sari Essayah /kd

Päivi Räsänen /kd
Bjarne Kallis /kd
Lyly Rajala /kd